

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

5. Circa Orthographiam. Varia Nomina Graeca & Romana è selectis
Nummis emendata. De Edessa ad Catarractam contra Tristanum,
Salmasium. Alia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

Pompejæ, alias *Faustulus*, apud auctores, luculenter adhuc contestantur: F vero pro PH, crebro usurpatum patet in scriptura sequioris ævi, ex duobus Nummis æreis maximis Christianæ Augustæ, uno Numeriani, TRIUMFUS QUAD., altero Honorii, TRIUMFATOR GENT. BARBAR.; quo etiam referri debet nummus Helenæ Juliani Cæsaris conjugis à Cl. Tristano descriptus, cum epigraphe ISIS FARIA. Immo eandem etiam scripturam præfert Nummus Domitiani apud Oeconem, JOVI JUVENI TRIUMFATORI; & Constantis Imperatoris nummus apud Savotum, OB VICTORIAM TRIUMFALEM; & postremo adhuc antiquior nummus æreus in Museo Cl. Seguini inscriptus II MM CC FFILIPPUS AUGG., ad denotandos nempe duos *Imperatores Cæsares Philippo Augustos*, Patrem & Filium. Nec aliam vulgo scripturam præferunt nummi Phocæ Imperatoris, nisi DN. FOCAS. Ut illud jam magis obvium præteream, ob eundem quoque sonum litteras κ & c promiscue adhibitas, quod vel nummi aliquot docent cum voce KARTHAGO, & aureus Cari Imperatoris, in Gaza Galliarum Regis mihi nuper inspectus, I M P. C. M. AUR. KARO.

Huc referri etiam debent *Compendia scribendi* apud veteres usitata, ex peculiari quadam litterarum inter se copulatione. Talia certe plurima in vetustissimis Græcorum juxta & Latinorum Nummis occurrunt, quibus Scripturæ apud veteres ratio non parum etiam illustratur. Singularis id genus artificii ductus, maxime in aliquot Tyri, Amisi, Panormi, aliisque ineditis Græcorum Nummis notavi sæpius, in quibus quinque & sex litteræ in unam eleganter sociatæ & contractæ sese offerunt. Nec præter usus alios, inanis ea observatio illis

L

vide

videbitur, qui ex antiquis litterarum id genus compendiis, aut non intellectis aut neglectis, plurimos Librariorum errores passim in priscos auctores irreplisse, aut Inscriptiones varias perperam hactenus traditas, compertum habent. Ita illud compendium litterarum & pro *ou* diphthongo, non scripti solum Græcorum libri, sed Nummi etiam aliquot præferunt, ut recentiorum sæculorum librariis, origo illius imputari non debeat. In nummis certe Alexandri Severi reperio, ΤΞΧΗ ΚΑΡΧΗΔΩΝ, & in altero Gordiani ΜΞΩΝΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΝΥΚΑΕΩΝ, ut apud Erizzum videre licet, ac præterea in minori quodam nummo æreo observabam apud Cl. Seguinum ΤΟΔΕ ΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΝ.

Tiflan.
Tom. II.
pag. 401.

Circa Ortographiam.

Sed præter has litterarum apud veteres cum *formas*, tum *adfectiones* varias, quibus nimium forte immoramur, ipsa vera & recta scribendi ratio, vulgo *Ortographia*, non aliunde rursus securius, quam ex Nummis aut Lapidibus petenda. Nec enim alia supersunt, ut superius monebamus, in quibus integra & primæva veterum scriptura ad nostra usque tempora sit transmissa. Hinc de Ortographiæ apud veteres Latinos ratione agens Quintilianus, argumentum ejusdem in vicium petit ex scriptura Columnæ Rostratæ, *quod manifestum est etiam ex Columna Rostrata, qua est Duellio in foro posita*. Unde hoc ipsum singulare Nummorum beneficium, & eruditi uno ore prædicant, & ii ipsi agnoscunt, qui monumenta id genus parcius alias attigere. In Nominibus quidem propriis, aut appellationibus hominum & locorum tradendis, certa quædam & obvia iis ex Nummis lux adfulget, aut medicina parata. Ita Regina Deorum SISPIΤÆ cognomen adhæsisse, quod perperam quibusdam sollicitare placuit, aut in SICISPI-

Lib. I. c. 7.

TAM

TAM transferre, rariora quædam Antonini Pii numismata ostendunt, cum Inscriptione JUNONI SISPI-
TÆ; qualia in Cimeliis cum Medicæo tum Barberino
inspeximus, & ex quibus illustratur Capitolinus in vi-
ta hujus Cæsaris, qui tradit ab eo *templa Lanuviana resti-
tuta*: Dea enim Lanuvii hæc Sispita, ut vulgo notum.
Sispes nempe antiquis idem quod sospes, unde clare
in hanc rem Festus; *Sispitam Junonem, quam vulgo Sospi-
tam appellant, antiqui usurpabant*. Ita enim legendum,
non *Sospitam*, & *Sospitem*, ut libri editi vulgo præferunt,
aperte hic Nummus docet, quod jam occupasse Ful-
vium Ursinum postea animadverti. Firmat hoc vetus
inscriptio inedita, in qua non Junonis solum *Sispitæ*,
sed Jovis etiam *Sispitis* mentio,

M. AMIVS M. F. PAL. BALBVS
SACERDOS IVNONI REG. SISP
ITAE LANVMVIANAE FECIT
VIVENS ET AMIO IVNIO FI
LIO SACERDOTE IOVI SISP.
ET AMINE MATRI PIISIM.

IN FR. P. XIIX. IN AGR. PED. XXVI.

In qua inscriptione, ut obiter hoc moneam, à me cum
variis id genus ineditis ad Cl. Reinesium transmissa,
vitiatum Familiæ nomen à descriptore, & AMPIVS
pro AMIVS reponendum, in suis ad me litteris vir
ille doctissimus contendebat. Quod tamen eruditissi-
mo Marquardo Gudio nostro, optimo talium arbi-
tro, dijudicandum relinquimus; qui in præclara illa
& selecta, quam nimium premit, veterum Inscriptio-
num collectione, AMIVM & AMMIUM pro ea-
dem Familia sepe se observasse, haud ita pridem in-
dicabat.

Hinc emendanda videretur ejusdem vocis scriptura

L 2

cum

Lib. 1. de
divinat. cum apud Ciceronem, *Templum est à Senatu Junoni sospi-
ta restitutum*, tum apud Ovidium,

Fast. 1. *Sospita delubris dicitur aucta novis*;

Lib. viii. præterea apud Livium, qui ejusdem *Sospita Junonis*
& xxiv. aliquoties meminit; & insuper apud Silium Italicum,

Lib. xiii. *Lavino generate, inquit, quem sospita Juno.*

Lib. vi.
Metam. sicut apud Apuleium, *sis meis extremis casibus Juno sospi-
ta*: in quibus locis utique *sispita* vocem reponendam
liqueret ex indubiis id genus Nummorum Lapidumve
monumentis, ni *Sispita*, genuinæ & antiquæ vocis loco,
Sospitam vulgo invaluisse innueret Festus. Neque ta-
men antiquos solum *Sispitam* usurpasse, quod ille vide-
batur indicare, signatum sub Antonino Pio numisma
cum eadem scriptura satis superque evincit. Ut mit-
tam levius illud, J U P P I T E R cum duplici P in Num-
mis tradi, aut cognomen Herculis D E U S O N I E N S I S
juncta voce, non duabus D E U S O N I E N S I S, ut exi-
stimabat Goltzius, quod jam ad Sidonium vidit do-
ctissimus Sirmondus. Mitto *Topicus* alias *Deorum*, *Dea-
rumque* appellationes, de quibus infra opportunior di-
cendi erit locus.

In Barbarorum vero, Romanorumque Nominibus,
multa corrupta hætenus apud Auctores tradita, veter-
um nummorum fide restituenda; qualia ΜΙΘΡΑΔΑ-
ΤΗΣ, pro quo vulgo ille terror majorum vestrorum
Μιθραδάτης apud Josephum, Plutarchum, Appianum,
Dionem, aliosque adhuc hodie legitur. Adnotavit id
jam olim ad Dionem ex nummis Vir doctus, neque ta-
men cum eo improbanda continuo Romana Mithri-
datis appellatio, ubi nec nummorum, nec lapidum,
nec scriptorum librorum auctoritas eam convellit, &
eandem præterea firmare videntur geminæ formatio-
nis exempla, quæ in iisdem nummis Αρεάτης, Κατώνη,
Μαοσα-

Μαοσαλία, Agrigentum, Catina, & Massilia, suppeditant. Sic Seleuci, & Demetrii ΝΙΚΑΤΟΡΕΣ dicti ex nummis, ut recte Strabonis & Appiani Codices præferunt, non verò Nicamores, ut cum apud Goltzium, tum apud Josephum, Diodorum, Polybium, Justinum, Ammia-
 num, aliosque vox illa consuevit usurpari. ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ genuina itidem lectio ex Nummis ejusdem constat, non ΚΑΣΑΝΔΡΟΥ, ut præter alios, apud eundem Polybium, Josephum præterea non semel perperam legitur. Thraciæ etiam Regis verum ΡΟΙΜΗ-
 ΤΑΑΚΟΥ, seu *Rhametalcis* nomen una cum vultu eruitur ex nummo Augusti, Tristano jam ante, & mihi cum Florentiæ, tum hic in Urbe inspecto; quod perperam apud Dionem aliosque hæctenus traditur. Unde & Ρυμητάλης Roberti Stephani ad Dionem, & ad Capitolinum Casauboni Ρυμητάλης, vel *Rimethalces* de Rege Bosporano ejusdem nominis, eadem opera exulare jubentur. Ita alterius Regis Thraciæ, RHESCYPORIS nempe genuinum nomen probavit novissime ex rarissimo ejus nummo Cl. Seguinus, qui veram illius scripturam apud Tacitum, corruptam apud Velleium & Suetonium arguit; in quo *Rhascypolis* aut *Trascypolis* vulgo legebatur. Quibus addere mihi liceat Jul. Casarem, in cujus libris de Bello civili idem nomen occurrit de-
 pravatum, ex Macedonia c. c. quibus *Rascipolis* præerat. Unde exemplo hujus *Rascipolis*, Thraciæ Regum nomina sæpe ita terminasse, & apud Pausaniam proinde Α'Γερίπλιον legendum, (quod alias ex Livio constat) haud ita vere colligentem videbam nobilem & eruditissimum senem, in novissimo Exercitationum ad Græcos Auctores opere. Tractus vero & Gentis ejusdem Reginam ΡΟΔΟΠΗΝ, cum præclarus nummus Christianæ Augustæ, tum geminus nuper à Cl. Seguino vul-

- gatus exhibet, unde alterius Thracicæ mulieris nomen
 Lib. II. apud duos amatoricæ fabulæ scriptores Helidorum &
 Lib. VIII. Achillem Tatium nuper emendabam, ubi $\rho\acute{o}\delta\omega\tau\eta\varsigma$ vulgo pro $\rho\acute{o}\delta\epsilon\tau\eta\varsigma$ legitur. At enim Regi Regum $\nu\acute{o}\lambda\omicron\gamma\epsilon\sigma\iota$ genuinum nomen restituere mihi liceat auctoritate eximii & rarissimi nummi, Romæ non ita pridem reperi, in quo $\beta\omicron\lambda\lambda\alpha\tau\alpha\varsigma\omicron\tau$ scriptum occurrit: unde corrigendi iterum Josephus, Dio, Aristides, Iamblichus apud Photium, Stephanus, Zonaras aliique, apud quos vel $\beta\omicron\lambda\omicron\gamma\alpha\iota\sigma\eta\varsigma$, vel $\beta\omicron\lambda\omicron\gamma\acute{\epsilon}\sigma\eta\varsigma$, vel $\beta\omicron\lambda\acute{\omicron}\gamma\epsilon\omega\tau$, vel $\beta\omicron\lambda\acute{\omicron}\gamma\epsilon\sigma\tau$ vocari solet, & apud Lucianum & Xiphilinum $\omicron\upsilon\omicron\lambda\acute{\omicron}\gamma\iota\sigma\tau$ & $\omicron\upsilon\omicron\lambda\acute{\omicron}\gamma\alpha\iota\sigma\tau$, nomine ad Romanam Vologesis appellationem formato. Ab eo denominata
 Lib. XXIII. urbs Vologesia apud Ammianum, Stephani $\beta\omicron\lambda\omicron\gamma\epsilon\sigma\tau\acute{\iota}\delta\epsilon\varsigma$. De tota vero præclari illius nummi inscriptione paullo infra. *Abgari* etiam familiæ Edessæ Regulorum nomen $\alpha\beta\gamma\alpha\rho\tau$, non ut hodie apud Appianum $\alpha\kappa\acute{\epsilon}\alpha\rho\epsilon$, vel apud Dionem & Herodianum $\alpha\iota\gamma\acute{\alpha}\rho\epsilon$, scribendum, nec ut alii voluerunt *Abagarus*, aut apud aliquot Taciti codices *Abbarus*; nummi Antonini Pii, Severi & Gordiani, in quibus $\alpha\beta\gamma\alpha\rho\varsigma\beta\alpha\kappa\iota\alpha\epsilon\tau\varsigma$, abunde docent. Ut mittam inscriptionem à Sirmondo, in Notis ad Sidonium vulgatam, cum eodem nomine $\alpha\epsilon\gamma\acute{\alpha}\rho\epsilon$, & antiquissimum Eusebii codicem Bibliothecæ Mazarinæ. Unde miror nuperum Eusebii editorem, qui principatum hodie harum litterarum cum paucis tenet, & cui hæc eadem erant perspecta, quam olim $\alpha\gamma\acute{\epsilon}\alpha\rho\epsilon$ vel $\alpha\kappa\acute{\epsilon}\alpha\rho\epsilon$ ad Dionis Excerpta lectionem adseruerat, passim etiam in Eusebiano textu & in Adnotatis prætulisse; quamvis & alteram *Abgari* non contemnendam fateatur, & una etiam aut altera vice in textum Eusebii admiserit. Neque enim video, cur promiscua Reguli illius Scriptura in eodem

dem Auctore tradi debuerit, aut cur Nummorum, Lapidum, & Codicum etiam vetustorum auctoritate firmata, pluribus libris manu exaratis, non debeat hic longe præponderare. Argumentum enim à voce quadam Arabica *انبار*, quod potentissimum notat, non eam vim habere potest, ut indubia & cœva testimonia, quæ vulgo lites id genus solent decidere, & in tradendis priscae scripturæ vestigiis, omnium confessione primas tenent. Ut mittam Orientalium, aut Barbarorum nomina Græce tradita, ab origine passim non nihil deflectere, ut sexcentis exemplis probari id posset, & præter recentiores, à ^a Strabone & ^b Plutarcho ^a Lib. xvi. jam olim observatum novi. Emendanda vero præ aliis ^b Lib. de Dionis Excerpta, in quibus *Αὔρα* & *Ἐδέσσης ἀρχον-* ^{Id.} *τῶν*, pro *Ἀἰγύπτου* & *Ἐδέσσης*. item nova editio Procopii, in qua *Ἀὔρα* *Ἐδέσσης τοπάρχης* vocatur, pro *Ἀἰγύπτου* *Ἐδέσσης*. Postremam hanc lectionem adferunt itidem Nummi haud vulgares, cum scriptura *ΕΔΕΣΣΑΙΩΝ*, item *ΕΔΕΣΣΗΝΩΝ* vel *ΕΔΕΣΣΕΩΝ*; quales in Thesauro Mediceo aliisque præclaris Gallorum ac Itolorum Cimeliis adnotavi. Quo referendus etiam Nummus vulgatus, sed corrupte à Cl. Tristano, ^{Tom. II.} cum inscriptione *ΜΗΤΡ. ΔΕΣΣΗΝΩΝ*, & quem ^{Pag. 405.} continuo tribuit cuidam Urbi ad Nili scilicet Cataractas & Æthiopiæ confinia positæ, cujus unus Aristides meminerit sub nomine *Δέσσης*, & quam fuisse illius tractus Metropolim, liceat ex hoc nummo colligere. Vix crederem in magno & præclaro alias opere, securius dormitasse nobilem antiquarium, & plura errorum portenta, quod illibenter dico, paucis adeo verbis congestisse. Mitto somnium & supinum errorem, de situ illius urbis ad Æthiopiæ limites relegatæ, quæ nempe Aristidi Smyrna Romam terra proficiscenti, superato Helle-

Sermon.
Sac. 11.

Hellesponto ac Hebro fluvio, ut narrat ipse itineris rationem, occurrerat πρὸς τὰ καταρράκτι, in qua æger decubuit aliquandiu; ita ut vix centesima demum die (non vigesima, ut deceptus à Cantero interprete Trifstanus existimabat, qui pro ἐκλογῆ videtur legisse εἰροῆ, rota rei narratione reclamante) qua domo discesserat, Romam sit ingressus. Credidit utique Trifstanus, non alium καταρράκτι, quam de Nili Catarractis posse intelligi, & fugit eum communis illa appellatio, cum fluviorum magno impetu è montibus desilientium (quales illo καταρράκτι nomine in Creta, Pamphylia, Norico, alibi notarunt jam olim veteres Geographi, & quo nomine Marfyam, qua declivis est & rectis aquis fertur, pridem vocaverat Herodotus) tum claustrorum quorundam ceu obicum, quibus vel arte vel natura fluminis alicujus alveus impeditur, aut confractus itidem redditur. Neque enim audiendus vir summus, qui Solinum, Catarractas Nili de ejus claustris interpretantem, vel ideo falsi arguit, quod Catarractæ non dicantur de claustris id genus, sed de torrentibus ipsis aut fluvii, qui ruunt potius quam fluunt; quod pluribus non uno loco Plinianarum Exercitationum conatur adstruere, unde & castigantur eidem Glossæ antiquæ, quibus καταρράκτις obex explicatur. Sed quam dicam intendet novo Xenophonti, gravissimo nempe & elegantissimo auctori Arriano, qui diserte illo καταρράκτιων nomine vocat, non Tigrim fluvium, sed obices quosdam, & munitiones in illo fluvio à Persis ideo erectas, ut eorum frequentia difficilem per Tigrim navigationem facerent, & ne quis navali classe in eorum regionem penetraret, quos omnes obices ab Alexandro disiectos docet, τῶν καταρράκτις τῶν καὶ τῶν ποταμῶν ἀφανίζων. Consule integrum locum, & fateberis haud omnia

Lib. v i r.
περὶ ἀνα-
βάσεως.

omnia dicta è tripode, quæ ab Oraculis etiam imperiose proferuntur. Bene itaque Glossæ, κατὰ ῥοαίην per *obicem* reddunt; quæ vox nempe Græcis promiscue dicitur tam de fluviis cum impetu & fragore ex alto ruentibus, quam de claustris eorum seu obicibus, arte aut natura factis, quorum nempe opera præceps itidem aut confragosus cursus excitatur. Unde jam, ut ad Tristanum & Aristidem redeam, non Δέσση eo loco, qualis revera nulla exstabat eo nomine, sed Ε'δέσση ibidem reponendum; quæ Urbs in Macedonia ad Erigonum fluvium posita, cujus Livius aliique meminere, Aristidi è Thracia Romam tendenti occurrebat, & à qua altera illa Syriaca aut Oesrhœnana Edessa in nummo expressa, appellationem sortita est. Diserte id tradit Stephanus, & quidem, quod inprimis hic notandum, dictam postremam ob aquarum impetum à Macedonica illa Edessa, Ε'δέσσα πόλις Συρίας, Διὰ τῶν ὕδατων ῥυμλὴ ἔτω κληθεῖσαι ἀπὸ τῆς ἐν Μακεδόνι. Quam postremam proinde apposite vides ab Aristide ad Cataractam (quod idem infert) collocari; ut haud necesse fuerit vel Ortelio qui in errorem induxit Tristanum, Dessam aliquam ex corrupto Aristidis loco colligere, vel Tristano ad Nili Cataractas continuo delati, ad quas alio quidem tempore & alia occasione penetrarat idem Rhetor, sicuti liquet ex ejus Ægyptiaca. Egregia utique & memoranda hoc loco instituti itineris ratio, Smyrna Romam terra proficiscentis, superato ut diximus Hellesponto, ac Hebro fluvio gelu concreto, aliisque molestiis, quas narrantem illum videas, devoratis, ad Nili Cataractas & Æthiopiæ confinia continuo progredi; agrum aliquandiu ad ea loca decumbere, & tandem (en longas scilicet ambages tantæ ac tam impeditæ peregrinationis) vix vigesima die, qua do-

M

mo

mo discesserat, in Urbem æternam appellere. Vidiffine unquam tam suaves ludos, aut circumductum per majora itinerum compendia ægrum & jam male adfectum viatorem? Ut certe mirari haud parum subeat, in editis nuper Cl. Holstenii ad Ortelium Adnotatis, non solum eruditissimo viro, & qui tam multum operæ collocavit in Geographia antiqua illustranda, non subolevisse hunc Ortelii errorem, ex corrupto Aristidis loco, sed insuper ab eodem lectorem ad Trifitanum, optimum scilicet illius interpretem, remitti. Sed ut ad Nummum redeam, tam præclaræ observationis fontem, Ægyptiacâ illâ Dessâ, ultra Glacialem Oceanum, & omnes mundi fines relegatâ, legendum omnino in illo ΕΔΕCCHΝΩΝ, sicut in similibus nummis corrupte ab Ocone (quod illi in citandis Græcis nummis solenne est) productis sub eodem nomine ΔΕCCHΝΩΝ. Id vero cum per se satis obvium, tum firmat etiam alius Nummus Medicæus ejusdem Alexandri Severi, cum eadem turrîtæ & sedentis mulieris effigie, neque una sed duabus stellis, ac epigraphe ΜΗ. ΚΟ. ΕΔΕCCHΝΩΝ, seu *Metropolis Colonia Edessenorum*. Neque enim solum vere Metropolis illius tractus, & Abgarorum, de quibus agebamus, Regia Edessâ, sed Colonia etiam dignitate ornata; ut liquet, cum ex hoc numismate, tum ex alio Musei Patiniani percussio sub Caracalla, & inscripto ΚΟΛ. ΕΔΕCCA. Hinc præterea etiam emendanda corrupta hujus vocis scriptura in Codice Justin. ubi *Ædesena Curia* pro *Edessena* vulgo legitur. Eandem vero *Αὐρίπυ* genuinam lectionem, de qua paullo ante agebamus, nequidquam adferuit nuperus editor Epistolæ Constantini Porphyrogenetæ, ubi agit de vulgata illa Servatoris imagine ad hunc Abgarum missa. Solemnem alias novi illam litterarum Β

L. γ. C. de
Coh.

& v apud Græcos juxta & Romanos permutationem. Sed hac de re plus satis, qui fortunas Græciæ in ea positas non arbitramur. Sic rursus male apud eundem Bell. Perf. lib. 1. cap. 4. Procopium ο'δονάδης Zenobiæ maritus, aut apud Agathiam ο'δινάθι inscribitur, qui ο Δ Ε Ν Α Θ Η Σ in præclaris ejusdem nummis notari solet. Lib. 12.

Nec ignotum alias varia *illustrium Romanorum* nomina apud Auctores antiquos passim ex nummis emendanda; ut *Mescinius*, non *Messinius*; *Arrius* non *Arius*; *S. Saranus*, non *Serranus*; *Aquinus* non *Aquinus*; *Numidius Quadratus*, non *Vinidius*; *Nassica*, *Messalla*, cum duplicatis litteris; *Betilienus Bassus*, pro *Bellienus*; *Tam-pius* pro *T. Ampius*, aliaque id genus plurima, quæ in Ciceronis, Taciti aliorumque Codicibus corrupta ut plurimum leguntur, & ex parte jam adnotarunt eruditi nummorum collectores. Idem vero Cæsaribus aliquot beneficium nummi præstant, quorum auctoritate *Hadrianus* non *Adrianus*, ut vulgo tamen doctissimorum Virorum editiones Historiæ Augustæ præferunt; *P. Helvius Pertinax*, non *P. Ælius*, aut *Helius*, ut præter alios ad Eusebium existimat Pontacus; *Marcus Clodius Puppi-nus*, non *Caius Maximus Clodius Puppienus*, ut contendebat ad Capitolinum Salmasius. Iis possunt accenseri *Cælius Balbinus*, non *Clodius Balbinus*; *Opelius Macrinus*, non *Opilius*, aut juxta alios *Popilius*; *Odenathus*, non *Odenatus*; *Postumus*, non ut vulgo *Posthumus*; *Bonostus*, non *Bonosus*; *Vetrano*, non *Veterano*, cui tamen patrociniatur ad Ammianum doctissimus Valesius: & alia quædam id genus, quæ ut in re magis obvia, præripuit nobis non unius antiquarii diligentia. Ita ex iisdem nummis accepimus *Delmatium Cæsarem*, non *Dalmatium*, ut vulgo apud Auctores; *Gordianum Antonium*, non *Antoninum*; ut volebat Capitolinus. Quibus accedunt ex

Augustarum serie *Matidia* non *Mattidia*; *Julia Soemias*, non *Sœmiamira*; *Otacia* non *Otacilla*, sicuti vulgo describitur; *Constantina* Galli uxor, non *Constantia*, ut apud Zozimum tamen aliosque vocatur. Inde etiam eruitur Gordiani conjugem *Sabiniam Tranquillinam*, non ut vulgo hætenus *Sabinam*, fuisse nuncupatam: ut liquet ex præclaris aliquot nummis mihi inspectis cum integra illa epigraphæ, de qua erit adhuc alius dicendi locus. Sic vexatum eruditis nomen alterius Antonini, *Elagabalum* scribendum, & apud Herodianum, aliosque restituendum, (ut viderunt jam alii) pro quo *Heliogabalum* vulgo, vel *Alagabalum* cum Onuphrio, obtrufere. De quo nomine non hic repetam, quæ in Adnotatis ad Juliani Cæsares, contra doctissimorum virorum sententiam olim monuimus. Ipsa vero *Geographica Urbium*, aut *Regionum* nomina fœde passim in libris veterum corrupta, quam ex Nummis, vel lucem, vel medicinam mutuuntur alibi suo loco trademus. Ut jam alia hic non tangam, *adloqui*, & *adlocutio*, *adsignare*, *adserere*, *conlegium*, *fecunditas*, *felicitas*, sine diphthongo, contra *seculum* (non ut quibusdam modernis Criticis placuit *seculum*) Romanorum more scribenda. Ita certe nummi constanter, **ADLOCUTIO**; **REGNA ADSIGNATA**; **ADSERTOR LIBERTATIS**; **COOP. IN CONL.** seu cooptatus in **Conlegium**; **FECUNDITAS AUGUSTÆ**; **SÆCULI** vel **TEMPORUM** vel **AUGUSTI FELICITAS**; & **SÆCULARES LUDI**, aut **SÆCULUM AUREUM**: sicut priorem scripturam præferunt etiam lapides, **ADLECTI**, **ADTENDERE**, non ut vulgo hodie *allecti*, *attendere*. Sed leviora hæc forte & Grammaticis relinquenda, ad rectam tamen, & accuratam scribendi formam spectantia, quam & in Vernaculis linguis & in

& in Romana etiam, integris voluminibus tradere, præclaris omnium ætatum & gentium viris, visum est haud inconsultum. Quod ubi Fabius, luculentis certe Cæsaris aut Tullii exemplis iussit adfertum, addit præterea; *Aut ideo minus Messala nitidas, quia quosdam Lib. 1. c. 7.*
totos libellos non de verbis modo singulis, sed etiam de LIT-
TERIS dedit. Non obstant hæc disciplina per illas euntibus,
sed circa illas hærentibus.

NEC vero ad ornandam MORALEM aut CIVI-
 LEM DOCTRINAM, parum etiam conferunt hi re-
 conditi prisca memoriae juxta ac elegantiae Thesauri.
 Ridebunt hic forte homines, nisi indignentur luben-
 tius, qui veterem illam Sapientiae, cum studiis erudi-
 tae antiquitatis communionem ignorant. At ridebis
 ipse vicissim, præstantissime OCTAVI, convicti toties
 ac depulsi erroris dementiam; qui aliter erga optimas
 artes adfectus, illis ducibus interiores disciplinarum
 aditus penetrari, haud difficulter largieris. Nosti e-
 quidem, præclaris olim morum Magistris ac Censori-
 bus, varia placuisse subsidia, quibus singulis hominum
 ordinibus officii sui leges inspiciendas traderent. Hinc
 fabulis non solum, præceptis, legibus, sed Symbolis et-
 tiam quibusdam, nobilissimam vitæ artem non semel
 leguntur complexi. Adeo quidem, ut hæc postrema,
 tanquam ad imbuendos saluberrimis monitis animos
 intuentium magis opportuna, in gravissimarum rerum
 tractatione, frequentius etiam usurpassè videantur.
 Morem illum utique non Ægyptiis solum, sed Græcis
 aliisque familiarem, ut alios mittam, docet eximius
 apud Iamblichum locus. Quid autem sunt obsecro, Lib. de vit.
 pleraque illa melioris notæ Numismata Veterum, nisi Pyth. c. 23.
 totidem Symbola, vel documenta potius, ad omnem